

185/2 NORDSANDVASSDRAGET

FYLKE: Nordland
Kommune: Øksnes

Nedbørfelt: 10 km²
Toppunkt: 707 m o.h.
Utløpspunkt: 0 m o.h.
Marin grense: ca 20 m o.h.
Kraftpotensial: -
SP-kategori: -
Økonomiklasse: -
Naturgeogr. region: 42e

Nordsandvassdraget ligger på nordsiden av Skogsøya, vest for kommunesenteret Myre i Øksnes kommune. En tinderekke omgir vassdraget. Stigkollen ligger lengst unna utløpet og er den høyeste toppen. Utløpet er til Nordsandvika i Prestfjorden.

Klimaet i området er typisk for regionen og skiller seg ut fra resten av fylket med store variasjoner innenfor korte avstander pga. topografiske forhold. Det er typisk maritimt. Været domineres av pålandsvind fra sørvest, men i ytre kyststrøk er årsnedbøren normalt ikke mer enn 7-800 mm. Lokalt kan det komme over 2000 mm/år.

Granittisk gneis dominerer berggrunnen, men amfibolitt, gabbro og metagabbro kommer inn lengst øst i nedbørfeltet. Det finnes flere randmorener og strandvoller i tillegg til urer under bratte fjellsider.

Bjørkeskog med innslag av rogn finnes i liene i hele nedbørfeltet opp til ca 100 m o.h., lokalt opp til ca 200 m o.h. I dalbunnen dominerer myr og heivegetasjon med fattigmyrer og lyngvegetasjon. Nær vann og i bekkedar/drog finnes rikere utforminger av vegetasjonen med innslag av urter og høgstauder. Nordsand ble fraflyttet i 1973. Mangel på beiting i utmark etter denne tid har ført til en kraftig forynging av bjørkeskogen i dalbunnen.

Det er ingen tekniske inngrep i vassdraget. Det har tidligere vært bosetting og landbruksvirksomhet på Nordsand. Det drives reindrift i liten målestokk på øya.

Naturfaglige verdier

Vassdraget har store til meget store naturfaglige verneverdier og representerer de ytre kystvassdrag i Vesterålen. Det er egnet som typevassdrag.

Geofag

Det finnes tre godt utviklede randmorener i dalføret. De to største demmer opp Storvatnet og Øvrevatnet. Disse er trolig avsatt av en lokal dalbre under isens tilbaketrekning, mens den tredje som demmer opp Andtindvatnet, er avsatt av en botnbre. Det finnes også mindre kvartære avsetninger i nedbørfeltet. Budalen i nordøst er en liten, velutviklet botn, og i forkant av denne er det avsatt morenemateriale. I forlengelsen av fjellet Branden mellom hoveddalføret og Budalen er det avsatt en sidemorene. Nordvest for utløpet av vassdraget ligger det tre strandvoller som antagelig er avsatt under landhevningen etter siste istid. Under de bratte fjellsidene ligger store urer. Det er ingen inngrep i avsetningene i området.

*Meget stor verneverdi *****

Botanikk

Vegetasjonen i nedbørfeltet har for det meste et fattig preg med dominans av lyng og nøysomme myrplanter. I senkninger og ved vann er det rikere utforminger med innslag av urter og høgstauder

som turt, mjødukt, jåblom og svarttopp. Lengst øst i nedbørfeltet der berggrunnen er rikere, er vegetasjonen mer variert og interessant. Det er gjort en mulig observasjon av orkidearten kvitkurle som det tidligere kun er gjort få observasjoner av i regionen. Det er for øvrig ikke registrert spesielt interessante forekomster eller områder i nedbørfeltet.

*Middels verneverdi ***

Landfauna

Området har relativt stort mangfold av biotoper for fugl. Det er observert fiskeender ved Storvatnet som ikke er artsbestemt, og lom med ved Øvrevatnet. Pga. de naturlige forhold med mindre tjern med vannvegetasjon og større åpne vann er det grunn til å anta at flere våtmarkstilknyttede arter hekker i området. På øyer og holmer nord for Nordsand hekker flere sjøfuglarter, bl.a. finnes et egg- og dunvær. I tillegg til gråmåke og svartbak er det observert ravn, tjuvjo, tårnfalk og havørn, og det antas at truede rovfuglarter hekker i området. Rype er vanlig.

Det selges jaktkort for småviltjakt. Oter har fast tilhold i området og hi finnes ikke langt unna. Det finnes mye mink.

*Stor verneverdi ****

Vannfauna

Vassdraget har relativt varierte biotyper for fisk. Ørret og røye finnes i de fleste vann. Det skal være satt ut ørret i Kalvdalsvatnet. Anadrom laksefisk går opp til Storvatnet, men høyst sannsynlig også til Øvrevatnet. Elvestrekningene består av grovt substrat med innslag av grus. Gytemulighetene er således gode for laks, sjøørret og stasjonær ørret. Den stasjonære fisken er av varierende kvalitet, særlig i de mindre vannene. I Storvatnet og Øvrevatnet finnes det storvokst fisk av god kvalitet.

*Stor verneverdi ****

Friluftsjntresser

Innenfor nedbørfeltet finnes et mangfold av terrengformer. Her er store myrområder, heier og botner. Fjellene skaper et landskapsrom som er mest markert ved Øvrevatnet og mer åpent ved Storvatnet. Mindre landskapsrom finnes ved Andfiskvatnet og i Kalvdalen. De nevnte faktorer, sammen med det vidstrakte strandområdet, fører til at opplevelsesverdien i området er stor. Det gamle kulturlandskapet ved Nordsand bidrar også til å øke variasjonen og opplevelsesverdien i området. Småviltjakt, fiske, bærplukking og turgåing er de viktigste friluftslivsaktivitetene og utøves hovedsakelig av folk med tilknytning til Nordsand, men til en viss grad også av andre tilreisende. Vassdragets uberørthet øker verdien i friluftssammenheng.

*Stor verdi ****